

Nr 296.

Av herr **Nihlfors m. fl.**, om ersättning i vissa fall till värnpliklig arbetstagare.

Enligt lag den 14 oktober 1939 med däri intagen ändring den 14 juni 1940 om förbud mot arbetstagares avskedande med anledning av värnpliktstjänstgöring m. m. finns stadgat att ej någon på grund av tjänstgöring, som åligger honom enligt värnpliktslagen eller som han eljest jämlikt stadgad lag är skyldig att utföra åt det allmänna må skiljas från anställning, som han innehar. Denna föreskrift torde ha haft och har stor betydelse för bibehållande av anställningstryggheten för de värnpliktiga och reservpersonal vid fullföljandet av dem åliggande repetitionsövningar. Emellertid kan till krigsmakten inkallad personals anställningstrygghet äventyras även på annat sätt än vad som förutsetts vid denna lagstiftnings tillkomst. Allt som oftast inträffar det nämligen, att sjömän måste lämna sin tjänst så lång tid innan inkallelse till militärtjänst, att de därigenom tillfogas avsevärd ekonomisk förlust. I regel är ett sådant förhållande beroende på att det fartyg ombord å vilket vederbörande värnpliklig tjänstgör beger sig på en så lång resa, att den värnpliktige icke skulle kunna infinna sig i tid till den beordrade militärtjänstgöringen och därför måste lämna fartyget. Oftast låter det sig i dylika fall inte göra för sjömannen att få någon tillfällig hyra till sjöss, varför han nödgas att utan löneförmåner avvakta datum för sin inställelse vid krigsmakten. Här nedan omnämnes några under senaste tiden inträffade fall, vilka belyser hur sjömännen till följd av nämnda förhållande utsättes för ekonomisk förlust.

A. avmönstrades från m/f Argentina den 1 april 1953 för att genomgå en militärtjänstkurs, som började den 3 juni. Fartygets förestående resa var beräknad att ta en tid av 3 å 4 månader i anspråk, varför A. måste lämna fartyget. Han försökte då genom hänvändelse till Ostkustens marindistrikt att bli tidigare inkallad, vilket emellertid ej lät sig göra, enär någon kurs av liknande slag inte skulle avhållas. Ansträngningar av den värnpliktige att skaffa sig tillfälligt arbete under mellantiden gav negativt resultat, varför han under dessa månader var utan arbetsförtjänst.

B. avmönstrade den 3 februari 1953 från ett fartyg för att likaledes genomgå en militärkurs, som påbörjades den 17 februari. Under mellantiden kunde han inte erhålla annat arbete.

C. inkallades till repetitionsövning den 16 september 1953. Av detta skäl var han tvungen att avmönstra det fartyg, på vilket han tjänstgjorde

den 3 september. Någon möjlighet att erhålla arbetsförtjänst inom sitt yrke eller på annat sätt under väntetiden yppades inte för honom.

Enligt vad som upplyses från vederbörande militärmyndigheter har det i ett och annat fall varit möjligt att framflytta den värnpliktiges inkallelse. Sådana möjligheter torde emellertid endast föreligga i undantagsfall och i regel är det inte möjligt för de militära myndigheterna att tillmötesgå en sådan framställning, då den värnpliktige inkallats exempelvis för att genomgå en militärkurs av något slag, repetitionsövning etc. Genom sitt yrkes egenart tillfogas sjömännen på grund av de här nämnda omständigheterna inkomstbortfall, som stundom för den värnpliktige kan vara mycket kännbart, särskilt om han är familjeförsörjare, som icke sällan är fallet med reservofficerare och annan reservpersonal. Att en liten grupp medborgare skall utsättas för dylik ekonomisk förlust i samband med fullgörandet av en medborgerlig skyldighet, som den äger att utföra åt det allmänna, är mycket otillfredsställande. Det torde därför få anses skäligt att sjömän och andra yrkesutövare, vilka på grund av sitt yrkes egenart långt i förväg måste lämna sin tjänst för att inställa sig till militärtjänstgöring, beredes skälig ersättning för den inkomstförlust de därigenom tillfogas.

Med anledning av vad som här anförts får vi anhålla,

att riksdagen måtte besluta att hos Kungl. Maj:t hemställa om skyndsamt utredning i syfte att gällande författningsföreskrifter så ändras att värnpliktig, som till följd av omständigheterna inom yrket alltför långt i förtid måste lämna sin tjänst för att kunna inställa sig till anbefalld militärtjänstgöring beredes skälig ersättning för den förlust han därigenom lider.

Stockholm den 27 januari 1954.

Folke Nihlfors.

Ernst V. Staxäng.

Ture Königson.

Jerker Svensson.